

Høringsnotat

Forskrift om datainnsamling og dokumentasjon i mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen

(Forskrift om datainnsamling for havbunnsmineraler)

1. Innledning

Sokkeldirektoratet har utarbeidet et utkast til ny forskrift om datainnsamling og dokumentasjon i mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen.

Forskriften får anvendelse for datainnsamling, rapportering og dokumentasjon ifm. mineralvirksomhet i medhold av lov 22. mars 2019 nr. 7 om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen (havbunnsmineralloven).

Forskriftsutkastet regulerer i utgangspunktet undersøkelsesaktivitet i medhold av undersøkelsestillatelser og utvinningstillatelser tildelt under havbunnsmineralloven. Enkelte bestemmelser som det er behov for i undersøkelsesfasen vil imidlertid også kunne ha betydning i en ev. senere utvinningsfase. Det vil imidlertid være behov for ytterligere regulering før oppstart av utvinningsaktiviteter under en utvinningstillatelse.

2. Bakgrunn og formål

Samtidig med at Sokkeldirektoratet sender dette forskriftsutkastet på høring, sender Energidepartementet på høring tre utkast til forskrifter til havbunnsmineralloven. Det vises til innledningen i departements høringsnotat til havbunnsmineralforskriften for beskrivelse av bakgrunn for regulering av mineralvirksomhet. På samme måte som for regulering av petroleumsvirksomhet og lagring av CO₂ på kontinentalsokkelen, har Sokkeldirektoratet behov for å regulere datainnsamling og rapportering for mineralvirksomhet.

Hjemmel for fastsettelse av forskrift om datainnsamling i mineralvirksomhet vil være havbunnsmineralloven samt bestemmelser i havbunnsmineralforskriften. Det vises til Energidepartementets høringsnotat for nærmere beskrivelser av hjemmelsgrunnlag i lov og den aktuelle forskrift.

Det vedlagte forskriftsutkastet skal sikre tilfredsstillende datainnsamling samt rapportering og dokumentasjon til Sokkeldirektoratet i forbindelse med undersøkelse etter undersjøiske mineralforekomster. Forskriften har også bestemmelser som skal ivareta andre brukere av havet ved gjennomføring av undersøkelsesaktiviteter.

Sokkeldirektoratet vil kunne gi utfyllende veiledere til forskriften. Dette er nærmere beskrevet i de enkelte merknader til bestemmelsene nedenfor.

3. Generelt om innhold og behov

Forskriftsutkastet regulerer Sokkeldirektoratets rolle i forbindelse med mottak, lagring og tilgjengeliggjøring av data og materiale samlet inn og rapportert av næringen. Et betydelig hensyn ved reguleringen har vært å balansere myndighetenes behov for informasjon og kunnskap om ressurs, miljø og næring opp mot kostnadsdrivende innsamlings- og rapporteringsplikter for rettighetshaverne.

Krav til rettighetshavernes innsamling og rapportering av både ressursrelaterte data og miljørelaterte data står sentralt i utkastets kapittel 4 og 5.

Innholdet i Sokkeldirektoratets forskrift sammenfaller dels med forskrift om ressursforvaltning i petroleumsvirksomheten (ressursforskriften) og forskrift om utnyttelse av undersjøiske reservoarer på kontinentalsokkelen til lagring av CO₂ og om transport av CO₂ på kontinentalsokkelen (forskrift om lagring og transport av CO₂ på sokkelen). Denne løsningen er valgt fordi disse næringene har likhetstrekk med mineralvirksomhet når det gjelder behov for innsamling og rapportering av materiale og dokumentasjon. Utkastet avviker imidlertid noe i struktur og innhold for å ivareta andre hensyn og særegenheter ved mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen.

Mineralvirksomhet er en næring i oppstartsfasen. Kunnskap og erfaring om hvilke typer data som kan og bør samles inn er noe begrenset. Med dette som bakgrunn har direktoratet tatt inn tilstrekkelig vide krav og hjemler til å regulere innsamling av datatyper og undersøkelsesmetoder, men samtidig forsøkt å balansere dette mot hensynet til tilstrekkelig presisjon og avklaring overfor næringen. Sistnevnte sikres ved å eksemplifisere aktiviteter og datatyper direktoratet ønsker innhentet og rapportert.

4. Merknader til forskriftsutkastet

4.1. Kapittel 1 Innledende bestemmelser

Til § 2. Virkeområde

Virkeområde for forskriften tilsvarer havbunnsmineralloven § 1-2 og § 1-3.

Tilsvarende som for Energidepartementets utkast til havbunnsmineralforskrift, er denne forskriften unntatt undersøkelser og utvinning av forekomster av skjellsand, sand og grus i kystnære områder, jf. havbunnsmineralloven kapittel 10 og forskrift 20. desember 2023 nr. 2167.

Til § 3. Definisjoner

I tillegg til definisjoner fastsatt i havbunnsmineralloven, er det foreslått noen ytterligere definerte begreper for denne forskriften. Selv om regelverket for mineralvirksomhet har likheter med reguleringen av petroleumsvirksomhet og CO₂-lagring, vil terminologi avvike. Dessuten ser direktoratet et behov for å skille begreper fra kjent begrepsbruk i andre næringer, særlig gjelder dette terminologi relatert til boring som vil ha en annen og

mindre sentral karakter for undersøkelser etter havbunnsmineraler enn for petroleumsvirksomhet og CO₂-lagring.

I utkastet benyttes begrepet «borehull». Begrepet er definert i § 3. Dette omfatter alle boringer under undersøkelsesaktivitet, fra grunn kjerneboring ved bruk av installasjon på eller ved havbunnen til eventuell boring fra boreskip/overflaterigg.

4.2. Kapittel 2 Generelle krav til undersøkelser mv.

Kapittel 2 inneholder krav til undersøkelser uavhengig av hva slags undersøkelsesaktivitet som gjennomføres. Krav som kun gjelder geofysiske undersøkelser, er inntatt i kapittel 3. Meldeplikten etter § 5, posisjonsrapportering etter § 6 og rapportering av skipsvrak og andre kulturminner etter § 7 gjelder all undersøkelsesvirksomhet.

Til § 5 Melding i forbindelse med undersøkelser

I henhold til havbunnsmineralloven § 3-3 skal rettighetshaver sende melding til Energidepartementet, Sokkeldirektoratet og flere andre myndighetsinstanser fem uker før undersøkelsesaktivitet påbegynnes. § 5 inneholder bestemmelser som utfyller § 3-3 i loven.

Det er i første ledd nedfelt at innmelding av undersøkelsesaktivitet skal skje i *Sokkeldirektoratets meldesystem for undersøkelser*. Dette er det samme systemet som benyttes for innmelding av undersøkelser i petroleumsvirksomhet og CO₂-lagringsvirksomhet. Systemet er velkjent og godt utprøvd, men vil måtte tilpasses for innmelding av undersøkelser for mineralvirksomhet.

Formålet med innmeldingen er å legge til rette for god sameksistens med andre næringer ved å informere aktuelle myndighetsorganer om planlagt aktivitet og status på gjennomføringen av undersøkelsen. Andre brukere av havet vil gjennom systemet få informasjon om undersøkelsen som skal finne sted. Dette gir mulighet til å ivareta blant annet fiskeri-, sjøfarts- og forsvarsinteresser. Konfliktpotensialet med fiskerivirksomhet er antatt å være mindre for mineralvirksomheten enn for petroleumsvirksomhet. Områdene som er aktuelle for undersøkelse og utvinning av havbunnsmineraler omfatter lite fiskerivirksomhet selv om det i visse områder vil kunne forekomme noe fiske.

De involverte myndighetsorganer omfatter Energidepartementet, Sokkeldirektoratet, Sjøfartsdirektoratet, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet, Kystverket og Forsvarsdepartementet. I tillegg er det i utkastet inntatt at Forsvaret v/ Forsvarets Operative Hovedkvarter skal varsles. Sistnevnte instans er en del av meldesystemet etter annet regelverk og innebærer en utvidelse av instanser opplistet i havbunnsmineralloven § 3-3 første ledd.

Meldeplikten omfatter all undersøkelsesaktivitet som foretas i medhold av en undersøkelses- eller utvinningstillatelse. Annet ledd lister opp aktiviteter som skal meldes iht. plikten i første ledd og omfatter blant annet geofysiske undersøkelser, boring av borehull, prøvetaking, bilde- og videotaking, utplassering av stasjonære målestasjoner og målinger av miljørelaterte data i vannsøylen. I tillegg skal undersøkelser med sensor fra AUV og ROV meldes inn. Listen i andre ledd er ikke uttømmende, og meldeplikten kan også omfatte andre aktiviteter som faller inn under begrepet “undersøkelse” definert i lovens § 1-5.

Til § 6. Posisjonsrapportering

Bestemmelsen stiller krav om posisjonsrapportering for et hvert fartøy som det utføres undersøkelsesaktiviteter fra. Kravet gjør det mulig for andre å følge fartøyets bevegelser i sanntid, samt rekonstruere og dokumentere bevegelser på havet i ettertid. Dette kan bidra til å redusere konfliktnivået ved gjennomføring av undersøkelser.

Til § 7. Rapportering av kulturminner

Kulturminneloven gjelder ikke utenfor 24 nautiske mil. I utvinningstillatelser for petroleumsvirksomhet blir det satt som generelt vilkår en rapporteringsplikt for rettighetshavere som i sin petroleumsvirksomhet finner skipsvrak eller andre kulturminner. Det antas at det vil være færre slike kulturminner i områdene som er aktuelle for mineralvirksomhet. Havbunnsmineralloven § 1-7 annet ledd fastsetter imidlertid at alle rimelige foranstaltninger skal tas for å unngå skade på kulturminner på havbunnen. Sokkeldirektoratet foreslår å supplere dette med et forskriftskrav om rapportering av slike funn i mineralvirksomheten.

Foreløpig er Riksantikvaren foreslått som adressat for rapportering. Det bes om innspill på hvilken institusjon som vil være riktig adressat for slik rapportering av kulturminnefunn i de aktuelle områdene for mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen.

4.3. Kapittel 3 Spesielle krav til gjennomføring av geofysiske undersøkelser

Kapittel 3 omhandler særskilte krav som stilles til gjennomføring av geofysiske undersøkelser. Bestemmelsene i kapittelet reflekterer i stor grad reguleringen i ressursforskriften og skal sikre ivaretagelsen av tredjepart, i hovedsak fiskerinæringen. Geofysiske undersøkelser vil omfatte undersøkelser som foretas for å fremskaffe geofysiske data som blant annet seismiske, elektromagnetiske, gravimetrisk, magnetiske og batymetriske data.

Til § 8. Krav ved gjennomføring av seismisk undersøkelse

Bestemmelsen inneholder krav om gradvis oppstart av lydilden ved seismiske undersøkelser. Formålet er å gi fisk og marine pattedyr mulighet til å forlate nærområdet for undersøkelsen.

Bestemmelsen inneholder også krav om at fartøy som foretar seismisk undersøkelse, skal holde forsvarlig avstand til fartøy som driver fiske og til faststående og flytende fiskeredskap.

Bestemmelsen samsvarer med kravene i ressursforskriften.

Til §§ 10 og 11. Regulering av forhold vedrørende fiskerikyndig person

Departementets utkast til havbunnsmineralforskrift § 5 fastsetter krav om fiskerikyndig person når det er nødvendig av hensyn til fiskerivirksomheten i området. Som beskrevet ovenfor er områdene som er aktuelle for undersøkelse og utvinning av havbunnsmineraler mindre aktuelle for fiskerivirksomhet selv om det i visse områder vil kunne forekomme noe fiske.

Det stilles i §§ 10 og 11 krav til den fiskerikyndiges rolle og aktivitet, hvordan det skal tilrettelegges for vedkommende samt kompetansekrav for å kvalifisere som fiskerikyndig. Bestemmelsene samsvarer innholdsmessig med kravene i ressursforskriften, men bestemmelsene er noe annerledes strukturert. Kravene til fiskerikyndige skal bidra til god sameksistens med fiskeri. Det er derfor viktig at den fiskerikyndige har den nødvendige kompetansen, og at vedkommende opptrer objektivt overfor alle parter. En viktig oppgave for fiskerikyndige er å holde seg orientert om og informere om evt. fiskeriaktivitet i området og bidra i kommunikasjonen med fartøy i området.

4.4. Kapittel 4 Krav til innsamling av data og prøver ved gjennomføring av undersøkelser

Kapittel 4 regulerer krav til hvilken informasjon rettighetshavere skal samle inn og eventuelt hvordan. I kapittel 5 reguleres kravene til hvilken informasjon som rettighetshaver skal rapportere eller sende inn til Sjøkeldirektoratet fra undersøkelsesaktivitetene. Det vises for øvrig til dette notatets punkt 3 for en generell beskrivelse av tilnærmingen til regulering av krav til innsamling, rapportering og innsendelse.

Behovet for innsamling av data for å kartlegge ressurser og miljøforhold vil i stor grad være sammenfallende for rettighetshaver og myndighetene. Krav til datainnsamling og prøvetaking vil for utvinningstillatelser i vesentlig grad fastsettes i et arbeidsprogram i medhold av havbunnsmineralloven § 4-3. Ytterligere krav til datainnsamling for rettighetshavere etter både utvinningstillatelser og undersøkelsestillatelser er inkludert i Sjøkeldirektoratets forskrift, og er kun relevant å pålegge i forbindelse med de undersøkelsesaktiviteter som rettighetshaver uansett skal gjennomføre.

Til § 12. Innsamling av ressursrelaterte data og prøver

I første ledd fastsettes et overordnet krav om at rettighetshaver etter en utvinningstillatelse skal foreta nødvendig og representativ datainnsamling og

prøvetaking for det formål å karakterisere, avgrense og vurdere forekomster. Spesifikke krav til prøveinnsamling vil kunne fastsettes i den enkelte utvinningstillatelse.

Karakterisering, avgrensing og vurdering av forekomster vil først og fremst være aktuelt for utvinningstillatelser og første ledd er derfor avgrenset til dette. Kravet til prøvetaking ved boring i annet ledd er også antatt å være mest relevant for utvinningstillatelser, men kan ikke utelukkes for undersøkelsestillatelser. Tredje ledd gjelder både for undersøkelsestillatelser og utvinningstillatelser.

Annet ledd gjelder spesifikke krav til prøvetaking ved boring av borehull. Den fastsetter en hovedregel om at det skal sikres kjerner ved boring av alle borehull, uansett dybde. Sokkeldirektoratet kan fravike dette kravet.

Tredje ledd gir Sokkeldirektoratet en hjemmel til å pålegge rettighetshaver ytterligere geologisk prøvetaking, datainnsamling, bearbeidelse og analyser utenom de beskrevet i første og annet ledd, der direktoratet ser behov for det. Et eksempel kan være krav om innsamling av borekaksprøver der boring foregår på en slik måte at det er aktuelt og relevant. Det påpekes at krav om slik innsamling kun vil pålegges for rettighetshavers allerede planlagte undersøkelser. Krav om slik ytterligere datainnsamling og prøvetaking vil bare kunne pålegges dersom Sokkeldirektoratet vurderer dette å ikke være urimelig byrdefullt for rettighetshaver.

Til § 13. Innsamling av miljørelaterte data og prøver

Miljøhensyn er integrert i havbunnsminerallovens regulering. For beskrivelse av hensynet til miljøkartlegging vises det til Energidepartementets høringsnotat til havbunnsmineralforskrift.

Det antas at innhenting av miljørelaterte data i hovedsak vil bli gjennomført som del av arbeidsprogrammet pålagt under utvinningstillatelser. I tillegg vil rettighetshaver ha behov for kartlegging av miljøbasis (baseline) relatert til gjennomføring av konsekvensutredning forut for en eventuell innsendelse av utvinningsplan.

Innsamling av slike data i undersøkelsesfasen kan bl.a. omfatte systematiske transekter med video, fysiske biologiske prøver (grabb, kjerne) for artskunnskap eller miljø-DNA, strømmålinger (stasjonært utstyr) og sedimentmålinger. Det kan også være lab-forsøk for å måle tålegrense og relevante modelleringer av f.eks. partikkelspredning.

Første ledd pålegger rettighetshaver en plikt til å samle inn miljørelaterte data, herunder biologiske data, for å kartlegge fauna, habitat m.m. i de områdene man undersøker og leter etter mineralforekomster. Arbeidsprogram for utvinningstillatelser vil kunne inneholde krav om innhenting av slike miljørelaterte data. Rettighetshaver må vurdere hvilke ytterligere miljørelaterte data som eventuelt er rimelig å samle inn i forbindelse med de planlagte undersøkelsesaktiviteter. Informasjon om planlagt innsamling av data

skal fremkomme av kartleggingsprogrammet som kreves innsendt iht. § 16, eventuelt av program for avgrensning påkrevd etter § 17.

I andre ledd foreslås en hjemmel for Sokkeldirektoratet til å kreve innhenting av prøver og data for kartlegging av miljøforhold utenom de som rettighetshaver planlegger innsamlet etter første ledd. Det påpekes at krav om slik innsamling kun vil pålegges for allerede planlagte undersøkelser dersom dette ikke er urimelig byrdefullt for rettighetshaver.

Til § 14 Metoder for undersøkelse

Sokkeldirektoratet har i § 14 inkludert regulering av metoder og utstyr som planlegges anvendt for undersøkelser. Reguleringen legger opp til et system der rettighetshaver har en plikt til å informere om metoder eller utstyr som ikke dekkes av første ledd.

Første ledd inkluderer en liste over metoder og utstyr for undersøkelsesaktiviteter beskrevet i underlagsrapporter til konsekvensutredningen som ligger til grunn for beslutningen om åpning for mineralvirksomhet. Disse trenger ikke nærmere beskrivelser enn det som kreves iht. §§ 5, 16 og 17.

Andre ledd fastsetter et krav til rettighetshavere om å sende inn nærmere informasjon om metoder/ utstyr planlagt brukt for undersøkelser, dersom de ikke er omfattet av første ledd. Rettighetshaver skal sende direktoratet slik informasjon senest ti uker før oppstart. For forutsigbarhet rundt planlegging av undersøkelser, antas det at rettighetshaver vil ha egeninteresse i å informere direktoratet om nye metoder så tidlig som mulig. Basert på den innsendte informasjonen, kan Sokkeldirektoratet vurdere om det bør stilles krav/ vilkår til anvendelse av undersøkelsesmetoden.

Dersom planlagt metode eller utstyr anses å kunne ha mer omfattende miljømessig konsekvenser enn metodene eller utstyret listet opp i første ledd, vil Sokkeldirektoratet etter tredje ledd konsultere Miljødirektoratet for eventuelt å fastsette vilkår for anvendelsen av slike metoder eller pålegge å bruke andre metoder eller utstyr.

Fjerde ledd fastsetter rettighetshavers plikt til å søke om tillatelse til boring fra boreskip/borerigg. Direktoratet legger til grunn at slik tillatelse vil kunne være kurant å få, men reguleringen gir myndighetene mer kontroll med bruken av slikt «tyngre» utstyr.

Sjette ledd gir direktoratet en hjemmel til å kunne fastsette spesifikke krav eller vilkår for alle undersøkelsesmetoder. Dette omfatter også de opplistet i første ledd, dersom noen av disse metodene som sådan eller planlagt konkret anvendelse av dem, skulle vise seg å ha andre virkninger enn antatt.

Til § 15 Prøvetakning på aktive hydrotermale strukturer

Krav relatert til undersøkelser på aktive hydrotermale strukturer er inntatt i departementets utkast til havbunnsmineralforskrift § 14. Det er der allerede fastsatt at rettighetshavere må ta «tilbørlig hensyn til aktive hydrotermale strukturer og naturmangfoldet knyttet til disse». Det vises til Energidepartementets høringsnotat med beskrivelse av bakgrunnen for reguleringen.

I Sokkeldirektoratets utkast til forskrift § 15 foreslås at det i tillegg oppstilles krav til hvordan prøvetaking av selve strukturene eller biologiske prøver på strukturene, skal foregå. Kravet stilles for å sikre at rettighetshaver tar tilbørlige hensyn dersom de skal ta prøver av eller på slike strukturer.

4.5. Kapittel 5 Rapportering og innsendelse av dokumentasjon, data og prøver

Dette kapitlet gjelder rapportering og innsendelse av dokumentasjon relatert til undersøkelser som skal foretas samt rapportering og innsendelse av data og prøver som rettighetshaver har samlet inn. Kravene i §§ 16 og 17 gjelder innsendelse av program som beskriver planlagte undersøkelser, mens §§ 18 og 19 gjelder krav til rapportering underveis og etter at undersøkelsene er ferdig. §§ 20 -24 inneholder krav om rapportering av innsamlet data, mens §§ 25 og 26 omhandler innsendelse av fysiske prøver. Det vises til punkt 3 i dette høringsnotatet og innledningen til punkt 4.4 for utfyllende informasjon.

Havbunnsmineralloven § 9-11 fastsetter at departementet kan kreve at materiale og opplysninger som rettighetshaver har eller utarbeider vedrørende planlegging og gjennomføring av mineralvirksomhet skal være tilgjengelig og kan kreves overlevert til myndighetene. Med utgangspunkt i denne bestemmelsen angir herværende forskrift hvilket materiale og opplysninger som skal sendes til og gjøres tilgjengelig for Sokkeldirektoratet. Alt materiale og dokumentasjon skal sendes i overensstemmelse med Sokkeldirektoratets formatkrav.

Rapporteringsplikten for rettighetshavere etter havbunnsmineralregelverket omfatter også miljørelaterte data som i tillegg til å kunne gi informasjon om mineralressursene, kan gi informasjon om miljø-, fauna- og habitatforhold. Rapportering av miljørelaterte data vil føre til økt kunnskap og bedre forståelse av det biologiske miljøet.

Materiale og dokumentasjon skal sendes Sokkeldirektoratet så snart som mulig og senest innen foreslåtte frister etter at den enkelte undersøkelsesaktiviteten er fullført. Vedrørende miljømyndighetenes tilgang til innrapporterte miljørelaterte data, se kommentar til utkastets § 22.

Sokkeldirektoratet arbeider med å avklare om data skal rapporteres til Diskos, løsningen som benyttes for petroleumsvirksomhet, eller om det bør etableres en annen tilsvarende datalagringsløsning. Det er viktig å sikre at alle digitale data som er samlet

inn blir lagret på en sikker og strukturert måte og gjort tilgjengelig for Sokkeldirektoratet, andre relevante myndigheter og for frigivning etter endt taushetsplikt.

Data som sendes myndighetene vil kunne være underlagt taushetsplikt i tråd med departementets forslag til havbunnsmineralforskrift § 12.

Til § 16. Kartleggingsprogram

Bestemmelsen stiller krav om innsendelse av et kartleggingsprogram for alle undersøkelsesaktiviteter. Programmet skal gi Sokkeldirektoratet en oversikt over kartleggingsområde, hvorfor det skal kartlegges og hvilke data- og prøvetyper som planlegges innsamlet. Nærmere innhold i programmet vil fremkomme av veileder. I forhold til informasjonen som kreves meldt inn etter § 5, vil kartleggingsprogrammet omfatte en utdypende beskrivelse av planlagt undersøkelsesaktivitet og prøvetaking/datainnsamling, intensjonen med dette, lokasjon, planlagt antall borehull (hvis ikke beskrevet i et avgrensingsprogram jf. § 17), planlagte prøvetyper og beskrivelse av utstyr og metode som er planlagt brukt.

Sokkeldirektoratet har behov for informasjon om aktiviteten som skal gjennomføres, blant annet for å vurdere behovet for ytterligere krav til datainnsamling. Samtidig er det viktig at rettighetshaver har fleksibilitet i gjennomføringen av undersøkelsesaktiviteten. Dette er forsøkt hensyntatt ved at det kun vil stilles krav til beskrivelse av planlagte aktiviteter og at Sokkeldirektoratet vil akseptere en viss fleksibilitet ift. innsendt plan.

Til § 17. Program for avgrensning av forekomst

Etter at rettighetshaver har påvist en eller flere havbunnsmineralforekomster, vil det være behov for å avgrense forekomstens utstrekning. Slik avgrensning vil kunne omfatte flere typer undersøkelsesaktiviteter, men normalt inkludere boring av et visst antall borehull. Bestemmelsen krever at rettighetshaver sender inn et avgrensingsprogram som bl.a. beskriver planlagt antall borehull, lokasjoner, utstyr og metodikk. Mer utdypende beskrivelse av innhold i avgrensingsprogrammet vil kunne inkluderes i veileder.

For at myndighetene skal ha kontroll med omfang og hensiktsmessighet av slik avgrensingsboring, gis Sokkeldirektoratet etter annet punktum myndighet til å kunne kreve endringer i det planlagte program. For å gi rom for slike endringer, kreves det derfor at programmet sendes inn senest ti uker før oppstart. For økt forutsigbarhet i planleggingen, vil rettighetshaver kunne sende programmet inn adskillig tidligere.

Dersom avgrensning av forekomst inkluderer andre undersøkelsesaktiviteter enn boring, skal rettighetshaver inkludere slike øvrige undersøkelsesaktiviteter i avgrensingsprogrammet. Undersøkelsesaktiviteter som planlegges på samme "tokt", men ikke relateres til avgrensning av forekomst, tas med i kartleggingsprogrammet etter

§ 16. Rettighetshaver kan i kartleggingsprogrammet da vise til tidligere innsendt avgrensingsprogram for nærmere beskrivelse av avgrensingsaktiviteter.

Til § 18. Situasjonsrapportering under utførelse av undersøkelsesaktivitet

For enkelte undersøkelsesaktiviteter ser Sokkeldirektoratet behov for å få jevnlig informasjon om status mens aktiviteten pågår. Dette kan være informasjon om undersøkelsesaktivitetens fremgang, uforutsette forhold relatert til datainnsamling og prøvetaking, herunder værforhold som vanskeliggjør innsamlingen og uforutsette mineralfunn, bunnforhold, biologi o.l. som ikke var hensyntatt i kartleggingsprogrammet.

Til § 19. Sluttrapportering

Rettighetshaver skal så snart som mulig og senest innen tre måneder etter at den enkelte undersøkelsesaktiviteten er fullført, sende Sokkeldirektoratet en overordnet sluttrapport med oppsummering av undersøkelsen. Denne skal blant annet inneholde en beskrivelse av faktisk utført innsamling, kart med hvor det er samlet inn data, hvilket utstyr som ble brukt og eventuelle utfordringer som har ført til endringer av planlagt innsamling. Dette gir Sokkeldirektoratet forståelse for hva som eventuelt ikke kunne bli samlet inn og hva det vil si for oppfyllelse av arbeidsprogrammet og hvilke data som skal rapporteres på ett senere tidspunkt. Det nærmere innholdet i rapporten vil kunne fremkomme av veileder.

I tråd med bestemmelse inntatt i havbunnsmineralforskriften § 14, er det i annet ledd fastlagt at rettighetshaver som del av sluttrapporteringen til Sokkeldirektoratet, skal inkludere eventuelle funn av aktive hydrotermale strukturer og større konsentrasjoner av svamper og koraller. Funnene skal nøyaktig lokaliseres (koordinater). Der rettighetshaver som del av undersøkelsene får målt temperaturen på utstrømmende væske fra de aktive hydrotermale strukturene, skal også denne rapporteres.

Til § 20. Rapportering av geofysiske og geologiske data

Bestemmelsen skal sikre at Sokkeldirektoratet får tilsendt data som er viktige for sine ressursvurderinger og oppfølging av rettighetshaverne. Plikten til innsending omfatter både rådata, prosesserte/reprosesserte data og andre bearbejdede og sammenstilte data.

Datatypes som skal rapporteres tilsvarer kravene i ressursforskriften. I tillegg er det krav om at prosesserte batymetriske data og sonardata (sidesøkende sonar og syntetisk apertursonar mv.) skal rapporteres. I motsetning til i petroleumsvirksomhet vil mye av letingen etter havbunnsmineraler foregå på havbunnen. Data som batymetri og sonardata er essensielle ettersom de avbilder havbunnen, og vil gi informasjon om lokasjon for og størrelse på mineralforekomster.

Det vil utarbeides en veileder som gir utfyllende informasjon om rapporteringsplikten.

Til § 21. Rapportering av videofilm og stillbilder

Krav om videofilming av prøvetaking oppstilles i departementets utkast til havbunnsmineralforskrift § 10. Rettighetshavere vil også måtte foreta andre undersøkelser som består av videofilming eller stillbilder av relevante geologiske- og miljørelaterte forhold på havbunnen. I denne bestemmelsen utdypes ytterligere krav om at kvaliteten på film og bilder som skal rapporteres, skal være av en kvalitet som er så god at rettighetshavere selv og myndighetene kan få hensiktsmessig informasjon fra undersøkelseslokalitetene. Kravet planlegges utdypet i veileder, herunder krav til tilstrekkelig oppløsning (minimum 1080 piksler) og eventuelt annet anbefalt utstyr.

Til § 22. Rapportering av miljørelaterte data

Rettighetshaver skal rapportere inn alle miljørelaterte data som er innhentet i forbindelse med undersøkelsesaktiviteten. Dette omfatter data om alle forhold som påvirker det biologiske miljøet. Alt fra abiotiske faktorer som topografi, bunnforhold, strømmer på bunn og i vannsøylen og sedimenteringshastighet og -type til biologisk rettede innsamlinger som for eksempel biologiske prøver og sedimentkjerner til analyse av miljø-DNA. Rapportering av data fra kartlegging av fauna- og habitat vil da også kunne inkludere aktive hydrotermale strukturer og bunnsamfunn knyttet til sjøfjell. Video og stillbilder av fauna/biologi omfattes av plikten etter § 21. Plikten til innsending av data omfatter både rådata, prosesserte/reprosesserte data og andre bearbeidede og sammenstilte data.

Det vises til innledningen til kapittel 5 og merknaden til § 13 for begrunnelse for hvorfor slike data er viktige for myndighetene.

Første ledd i bestemmelsen lister opp eksempler på miljørelaterte data som rettighetshaver skal rapportere. Opplistingen er ikke uttømmende, og rettighetshaver må selv sørge for å sende inn andre miljørelaterte data som er samlet inn.

Sokkeldirektoratet kan etter siste ledd kreve innrapportering av andre data og analyser av slike data.

Etter fjerde ledd skal rettighetshaver rapportere inn relevante metadata. Slik beskrivende informasjon vil være avhengig av hva slags data og prøver som innhentes.

I tråd med departementets beskrivelse i høringsnotatet til havbunnsmineralforskriften (pkt. 7) ønsker Sokkeldirektoratet å gå opp hvordan miljørelaterte data på en effektiv og hensiktsmessig måte, både for myndigheter og rettighetshavere, kan deles med Miljødirektoratet og eventuelle andre institusjoner. Direktoratet tar sikte på å igangsette en slik gjennomgang, der Miljødirektoratet involveres, mens forskriften er ute på høring.

Til § 23. Rapportering av andre undersøkelsesdata

Rettighetshaver er etter første ledd i bestemmelsen forpliktet til å rapportere boredata. Dette omhandler alle data som er innsamlet i forbindelse med gjennomføring av boreoperasjoner, uavhengig av borehullets dybde.

Etter annet ledd skal rettighetshaver rapportere alle data innsamlet i form av beskrivelser, logger, målinger, sammenstillinger og beregningsresultater. Dette vil hovedsakelig være relevant for boredata, men kan også omfatte andre data.

Slik informasjon er sentral for Sokkeldirektoratets vurdering av påtrufne ressurser og overliggende formasjon/strata og for oppfølging av rettighetshaverne.

Til § 24. Rapportering av tolkede data

Begrepet «tolkede data» er klargjort i Sokkeldirektoratets [veileder om tolkede data](#), som felles begrep innenfor petroleums- og CO₂-lagringsaktivitet. Veilederen inneholder en nærmere forklaring på hvordan definisjonen skal forstås og gjør en avgrensning mot data som ikke skal anses som tolkede. Departementet legger i sitt høringsnotat til havbunnsmineralforskriften til grunn at begrepet så langt det passer vil ha samme innhold innenfor havbunnsmineralvirksomheten. Begrepet vil også omfatte tolkede miljørelaterte data og rapporteringsplikten vil da også omfatte slike.

Forslaget innebærer at tolkede data skal sendes Sokkeldirektoratet. Basert på erfaring fra petroleumsvirksomheten vil det særlig være i tilknytning til boredata at det gjøres tolkninger. Forslaget er imidlertid ikke avgrenset til dette, men omfatter tolkninger av alle typer data.

Til § 25. Innsendelse av fysiske prøver og preparater fra boring

Rettighetshaver skal etter denne bestemmelsen sende fysiske prøver, preparater og annet materiale fra det enkelte borehull til Sokkeldirektoratet. Slikt materiale vil i hovedsak være borekjerner og borekaks.

Boring for kjernetaking av mineraler vil kunne variere i lengde fra under en halv meter til flere titalls meter ned i undergrunnen. Lengden man borer avhenger av hvilken boremetode man bruker, om man borer i sulfider eller manganskorper, hvor på forekomsten man borer, den generelle mektigheten på forekomsten og om man ønsker å ta kjerner av underliggende bergarter. Det vil i hovedsak bli samlet inn kjerner for å dokumentere og analysere mineralene.

Prøver og materiale fra boring vil være viktig for Sokkeldirektoratets rolle som ressursforvalter, herunder for direktoratets oppfølging og studier. Materialet vil også være av betydning for næringen og akademien.

Til § 26. Innsendelse av fysiske prøver og preparater fra andre undersøkelser enn boring

Rettighetshaver skal etter denne bestemmelsen sende fysiske prøver, preparater og annet materiale fra andre undersøkelser enn boring til Sokkeldirektoratet. Dette vil

kunne omfatte mineralprøver, sedimentkjerner, bergartsprøver og biologiske prøver. Oppramsingen i første ledd er ikke uttømmende, og plikten til innsending vil også omfatte andre typer av fysiske prøver og preparater rettighetshaver har innsamlet. Det er viktig at et representativt utvalg av de fysiske prøvene og preparatene som samles inn på norsk kontinentalsokkel blir lagret for fremtiden og tilgjengeliggjort for forskning og andre interessenter.

Prøver og materiale fra andre undersøkelser enn boring vil være viktig både for Sokkeldirektoratets rolle som ressursforvalter, herunder for direktoratets oppfølging og studier. Materialet vil også være av betydning for næringen, academia og andre myndigheters forståelse av ressurs- og miljøforhold. Det vises til tredje avsnitt under omtalen av § 13 for informasjon om miljørelaterte prøver.

Til § 27. Innsendelse av materiale og dokumentasjon fra utvinningstillatelser ved tilbakelevering, oppgivelse, bortfall og utløp

Bestemmelsen inneholder et krav om innsendelse av statusrapport ved oppgivelse, bortfall og utløp av en utvinningstillatelse. Dette tilsvarer krav inntatt i ressursforskriften for petroleumsvirksomhet. Statusrapportene er viktige for at Sokkeldirektoratet skal få oversikt over hvilket arbeid som er gjort og hvilke data som er innsamlet i tillatelsens område. Innenfor petroleumsvirksomhet tilgjengeliggjøres slike rapporter på Sokkeldirektoratets nettsider ved utløpet av taushetspliktperioden. Rapportene er et viktig grunnlag for nye rettighetshavere som ønsker å utforske det oppgitte området. Rapporten skal gi opplysninger om eventuelle innsamlede data, utførte studier og resultater av disse samt gi en oversikt over mulige mineralprospekter i utvinningstillatelsen. I tillegg skal det gis en oversikt over alt materiale og hvor dette er oppbevart, sammen med informasjon om lagringsformat. Hva som skal være det nærmere innholdet i denne rapporten for mineralvirksomhet vil fremkomme i veileder og i dialog med rettighetshaver.

Bestemmelsen inneholder også krav om innsending av alt vesentlig materiale og dokumentasjon fra det området som tilbakeføres ved oppgivelse, bortfall eller utløp av en utvinningstillatelse eller tilbakelevering av område dersom dette ikke er oversendt myndighetene tidligere. Bestemmelsen skal ivareta myndighetenes behov for mest mulig kunnskap om tidligere utforskede områder.

Til § 28. Format, emballasje og merking av prøver

Sokkeldirektoratet vil ha behov for at innsending av fysiske prøver og preparater merkes tydelig og på en måte som gjør identifikasjon mulig. I tillegg er det behov for at det benyttes emballasje som ivaretar prøvenes bestandighet og et format som er tilpasset Sokkeldirektoratets behov, herunder lagringslokale. Sokkeldirektoratet vil gi nærmere informasjon om format, emballasje og merking i veiledere og i dialog med rettighetshaverne.

Til § 30. Uttak fra Sökkeldirektoratets lagrede prøvemateriale

Sökkeldirektoratet vil legge til rette for at det kan søkes om uttak av prøvemateriale fra Sökkeldirektoratets lager (Geobank). Dette vil på sikt kunne omfatte prøvemateriale innhentet og innsendt i tråd med denne forskriften, som blant annet kjerner og borekaks. Avhengig av valg av institusjon for lagring av miljørelaterte/biologiske prøver, vil bestemmelsen også kunne omfatte slike.

Prøvemateriale er et begrenset gode og det legges opp til at uttak skal skje på samme måte som for prøvemateriale fra petroleumsvirksomheten ved at Sökkeldirektoratet, etter søknad, gir rett til uttak på visse betingelser. Blant annet skal det leveres sluttrapport, analyseresultater og eventuelle tynnslip, mikropalæntologiske og palynologiske preparater fra alle studier.

Geobank er tilgjengelig for visning av kjerneprøver og for uttak av prøver for studier. Det vil påløpe en administrasjonskostnad for Sökkeldirektoratet ved slike uttak og denne kostnaden foreslås at skal dekkes av den som ønsker å gjøre uttak. Dette er i samsvar med praksis for uttak/visning av petroleumsprøver. Kostnaden er begrenset og utgjør pr. i dag kr 3200 pr. dag pr. rom med et tillegg på hhv. kr 600/kr 800 pr. time for fremvisning utenom arbeidstid/helg.

4.6. Kap 6 Alminnelige bestemmelser

Til §§ 33 og 35. Betegnelse og registrering

Bestemmelsen i § 33 og 35 skal ivareta Sökkeldirektoratets administrative behov for en enhetlig registrering/betegnelse av undersøkelser, borehull, prøvetakingslokasjoner og funn. Bestemmelsen gir Sökkeldirektoratet rett til å fastsette betegnelser og registreringsnummer for undersøkelser, borehull og prøvetakingslokasjoner og funn. Reguleringen anses dekket under departementets havbunnsmineralforskrift § 16. Enhetlige betegnelser er av vesentlig betydning både av hensyn til rapportering, systematisering, identifikasjon og kommunikasjon innenfor virksomheten.

Til § 34. Klassifisering av mineralressurser på kontinentalsokkelen

Sökkeldirektoratet ser et behov for et klassifiseringssystem for å sikre en mest mulig enhetlig rapportering fra rettighetshaverne i forbindelse med utarbeidelse og oppdatering av et ressursregnskap tilsvarende som for petroleumsvirksomheten. For petroleumsvirksomheten klassifiseres ressursene i Sökkeldirektoratets ressursklassifiseringssystem etter hvor «modne» de er med hensyn til hvor langt de er kommet i prosessen fra prospekt til at ressursene er solgt og levert. Et tilsvarende system for klassifisering av mineralressurser vil bli utviklet.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Utkastet til forskrift bidrar til å klargjøre kravene til virksomheten. Forskriften baserer seg i hovedsak på praksis innenfor ressursforvaltningsområdet i petroleumsvirksomheten.

Forslaget antas å kunne medføre en del økonomiske og administrative konsekvenser for rettighetshaver i form av arbeid med å samle inn, behandle og lagre data og materiale fra mineralvirksomhet, herunder miljørelatert data og materiale.

Sokkeldirektoratet har systemer på plass for sikker lagring av digitalt og fysisk materiale innhentet fra petroleumsvirksomhet, men det forventes å ville kreve ytterligere ressurser for å istandsette disse systemene til også å kunne håndtere ressursrelaterte data og miljørelaterte data fra mineralvirksomhet. Det er satt i gang flere prosjekter i Sokkeldirektoratet for å se på hvor omfattende det blir å tilrettelegge for innmelding via meldesystemet, situasjonsrapportering av undersøkelsesaktivitet og lagring av data og prøver.

Det antas utover dette ikke at forslaget medfører vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

6. Ikrafttredelse

Sokkeldirektoratet foreslår at forskriften trer i kraft på samme tidspunkt som Energidepartementets havbunnsmineralforskrift trer i kraft.

7. Høringsfrist

Høringsfristen er satt til 30.4.2025. Høringskommentarer kan sendes på e-post til Sokkeldirektoratet: postboks@sodir.no. Høringskommentarene vil være offentlig tilgjengelige på [Høringer - Sokkeldirektoratet \(sodir.no\)](#).